

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 cèntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

L' ARRIBADA DEL ANY NOU (PER M. MOLINÉ)

— Si hagués pogut creure que havia de trobar aquests afronts, francament, no hauria pas vingut.

ANY VELL Y ANY NOU

o resúm del any que acaba de finir pot fer-se en poquíssimes paraules, dihent:

«L'any 93 mes que un any de gracia ha sigut any de desgracias.»

Y això que si hi havia un número simpàtic, un número capàs de infundir esperances falagueras, aquest no era

altre que 'l 93.

En lo passat sigle vā senyalar-se aquesta fetxa immortal ab la proclamació dels drets del home, que havien de transformar lo mon de feudal qu'era en democràtic. Las taulas de la nova lley suraren com un objecte miraculós sobre una mar de sanch, y tots los pobles d' Europa, fins aquells que ab mes sanya combateren als intrèpits descamisats de la primera República francesa, no puguieren menos que prestar acatament y adoració a la lley nova, enaltidora de la dignitat humana.

Ha passat un sigle, y ab cent anys ¡quántas mudanzas!

Aquí Espanya a lo menos, los drets del home s' han transformat en torts, y això ha succehit per abdicació voluntaria dels ciutadans que toleran, indiferents y apàtics, lo predomini absolut de totas las corrupcions imperants.

Avants per governar una nació lo primer que s' exigia eran ideals, progressius ó retrògrados; pero ideals al fi, basats en la fé dels homes y en los entusiasmes dels cors. En nom d' ells se lluytava y en sas aras se moria si era menester. Aixís eran los homes públics y aixís eran també los ciutadans.

En cambi avuy dia, l' home constant, l' home conseqüent, l' home enter que proclama la bondad de aquestas ó aquellias ideas, es mirat com un somià-truytas, com un animal raro, com una evocació arqueològica de uns temps que foren, més apropòsit pera figurar en un Museo d' extranyesas que pera dirigir lo timó de la nau del Estat.

Avuy governar es pastelejar, fer jochs de prestidigitació ab totas las ideas, falsificar eleccions, convertir en una tayfa de comparses las representacions públics emanadas del suffragi, embrutar las corrents de l' opinió y nadar sempre contra l' opinió, empobrir al país y enriqueixre 'ls que governan.

Audacia y despreocupació a dalt: abaix decaïment, incredulitat, cansansi, escepticisme, desconcert y sobre tot fàstich.

L' any que acaba de transcorre es en tal concepte un proto-tipo de decadencia, miseria y vergonya.

Los fusionistas, heréus dels conservadors, ab tot y haver constituït un ministeri de notables, no han donat un pas segur, anant sempre a tomballons pel mateix llot en que 'ls seus antecessors se revolcaren, fins que ja no hi hagué más remey que retirarlos, porque ells mateixos se feyan fàstich.

Faltant descaradament a totas las sévas promesas y a tots los compromisos solemnement contrets ab lo país, en lloch de las anunciadas economias, castigant implacablement los gastos inútils y estroncant ab mà ferma tots los despilfarros deguts a divuyt anys de política restauradora, no tingueren valor sino per deixar cessants a alguns centenars de peóns camineros y altres miserables xanguets, deixant en cambi subsistents tots los sous escandalosos, totas las prebendas opiparas ab que 's xalan los insaciables tiburons que custejan en lomar revolt de la política y l' administració.

Lo país necessitava rebaixa en los tributs que ja s' havian fet insuportables; y 'ls tributs foren aumentats.

La nació reclamava ordre y equitat en la imposició dels mateixos; y aumentaren encare mes lo desgabell y la injusticia.

Per primera vegada, després de molt temps, semblà que 'ls ciutadans, indiferents sempre que s' atentava als seus drets, anavan a mostrarse indignats, al veure que s' atentava a la seva escorreguda bossa, l' única entranya sensible, en los actuals temps de decadencia general.

Surgiren per tot arréu protestas y disgustos; se constituïren en molts provincies núcleos de resistencia; en algunas poblacions se iniciaren huelgas de contribuyents; se sentiren xiuladas formidables y s' presenciaren motins imponents; ministres que avants s' enorgullian ab la seva popularitat, no gosavan a viatjar sino de incògnit y ab las espallitas guardadas per la forsa pública; a San Sebastián, a Santander, a Montblanch se derramà la sanch del poble... No semblava sino qu' estavem ja en vigíllias de la tremenda. La corda estava tivant y havia de trencarse.

Tothom esperava que sonés l' hora de la reivindicació,

l' hora de la neteja, l' hora de la purificació del ambient corromput en que 'l país s' asfixia...

Y vingué lo de Melilla.

Un home públich vā insinuar un dia en lo Saló de Conferencias del Congrés, que lo de Melilla tenia totas las trassas de una maniobra del govern a fi de distreure l' atenció dels espanyols.

Y s' fundava, al dirho, en que la construcció del fort de Sidi Aguarix, ordenada de cop y volta pel govern a lo millor de las grescas del últim istiu, no podia obehir sino al desitj de provocar a las kábilas rifynyas y provocar un conflicte, que despertés l' esperit patriòtic fent olvidar la guerra que 'l país en massa havia declarat al ministeri fusionista.

L' home públich que aixís s' expressava, deya en confirmació de la seva sospita:

—La proba de lo que dich está en que en los presupuestos del Estat, no hi figura la cantitat més mínima, destinada a la construcció del citat fort.

Si això sigués cert, resultaria una responsalitat monstruosa contra 'ls que ab l' afany de capejar lo temporal que amenassava acabar ab ells, cap reparo tingueren en fer servir de joguina una cosa tan sagrada com los sentiments patriòtics del poble espanyol.

Si això fos cert, podriam dir que no contents de devorar la sustancia del pressupost, se nudrian ab la sanch dels nostres soldats, enviats a morir miserablement a las inhospitalarias platjas africanas, y ab las ilusions més puras y mes santas de un país, qu' en mitj de la seva decadencia, encare sent y s' mou als estímuls del patriotisme.

De totas maneras, la qüestió de Melilla, acabada de la manera que tothom sab, ridiculament, ha posat en evidencia que 'ls inmensos recursos que s' exigeixen a la nació s' consumen miserablement, sense que tinguem exèrcit, ni marina, ni forsa pera retxassar qualsevol agressió de que poguem ser objecte, y ha demostrat ademés la impotencia, la torpesa y la frescura dels governants fusionistas.

Dos mesos per reunir y movilizar 25.000 homes.

Y després, quan los tenim allà, quan tothom espera ansiós una acció enèrgica y decisiva, que posés en bon lloch lo nom d' Espanya, l' exèrcit de operacions no passa d' efectuar unas maniobras dignas rivals de las de Calaf, y s' entreté anant a missa, presenciando las continuas conferencias del héroe de Sagunto y l' germà del Sultán, y yeyent com s' aixecan algunas parets de pedra y fanch, que havian de caure y desferse com sopas, a la primera gotellada dels núvols.

Y diuen qu' hem lograt la pau; y afegeixen que se 'ns ha dat tot lo que voliam; y com en aquells desafios ridiculs que solen acabar a la fonda, declaren que el honor está satisfecho.

Espanyols: tapémnos la cara y sobre tot las orellas.

L' eco de las riatladas del mon enter, que 'ns tenia per un poble desgraciat, pero valent y digne, ressona per tot arreu, servint de coronament a las desgracias y a las vergonyas degudas al fet de suportar uns governs, que cap altre país del mon, ni 'ls més infelissos y degradats suportarian.

¡Ditxós any 93!

No podias acabar de una manera més afrentosa.

Y ha vingut lo 94.

¿Qué farém?

¡Ah! En vā girém la vista en torn: l' horizó está cubert, y no 's divisa en lloch un raig de llum ni d' esperansa.

Un aplanament general reyna per tot.

Las situaciones políticas no cauhen, s' ajupan podridas y desconceptuadas. Fusionistas y conservador; conservadors y fusionistas: aquesta es la cinia fatal que farà ara dinou anys que vé funcionant, agotant ab los seus catúfols la riqueza de la nació, y trayent ab l' aygua 'l llot corromput del fondo del pou ahont vā caure precipitada la dignitat nacional.

Tenim los governs que 'ns mereixém.

L' aspiració republicana podria salvarnos; pero 'ls homes que l' encarnan, destinats a dirigir-la, lluny de encaminarse a buscar una concentració de forsas, basada en l' unitat de pensament y d' acció, sembra que se las apostin a qui mantindrà ab més tenacitat y constancia la divisió, la diferenciación, la diversitat de criteri, la esterilitat y la impotencia.

¡Ay de nosaltres si ni en nom de la patria, més que opresa decayguda y anémica, sabém fer de una vegada 'l sacrifici de las nostras miserias!

Ab sols sabessen los prohoms republicans concentrar los seus esforços, arborant una sola bandera de unió y formulant un scl programa práctic y racional, l' any 94, que comensa ab monarquia, acabaria en República.

Y llavors podriam dir ab rahó:

«Any nou, vida nova.»

P. K.

DE SENMANA A SENMANA

(SONETS-RESÚMEN)

D' una senmana a l' altra, com qui res, hém fet lo salt d' un any, ¡un senyor salt! Ja tenim al noranta quatre a dalt y enterrat al ditxós (l) noranta tres.

D' un any que sols delictes ha comés es fill lligitim—diuen—l' any actual. No caldria sino que fés igual que 'l seu pare, ab las máximas que ha après.

Y no 's creguin, del modo que tot bull, que hi tingui gran confiança; més clar, gens: me 'l miro, francament, de cúa d' ull fixantme en un refrá dels més corrents, puig si alló *Talis pater...* es vritat, bon nap n' haurém d' eix any, donchs, arrencat.

PEPET DEL CARRIL.

LO QUE PORTARÁN LOS REYS

A D. PRÁXEDES

NA ampolla de Tónico Oriental per ferli creixe 'l cabell.

Lo seu famós tupé va pansintse a marcas forçadas y necessita alguna cosa que 'l reforsí y aixiribeixi una mica, porque si no, es home alaygua.

AL SENYOR MORET

Una paca de cotó fluix.

Aquest cotó li podrà servir per taparse las orellas y evitarse 'l disgust de sentir lo coro d' alabansas qu' en honor seu está entonant l' Espanya entera.

A DON ARSENI

Una cassola per fer l' estofat. De llorer no n' hi portarán, porque pel cas podrán servirli perfectament los que ell durá de Melilla.

AL SENYOR GAMAZO

Un nivell.

Será l' únich medi de que pugui nivellar lo pressupost; porque si ha de ferho ab las sévas midas económicas, me sembra que no 'n surtirá pas.

AL MINISTRE DE MARINA

Un mosso de la esquadra.

Lo pobre ministre quedará mut de sorpresa, al enterarse de que 'l servey de la esquadra va ab espartenyas y barret de copa per tot dia.

AL SENYOR LÓPEZ DOMÍNGUEZ

Un tractat práctic de palinodia, que consta de duas parts: Primera: *O a Melilla ó a casa.*

Segona: *Ni a casa ni a Melilla...*

L' obra está ilustrada y porta un retrato de la Formalitat, una mica confós.

A DON ANTON

Un sach ple de pacièncias.

A paciència per dia, n' té per una pila d' anys.

AL MORO AMADI

Unas orellas, novas de trínca.

Aixís, si troba algú que las hi talli altra vegada, podrà tornar a guanyar mil pessetetas.

AL SENYOR MAURA

Un piano.

Lo senyor ministre d' Ultramar, en los seus ratos de oci, podrà entretenirse tocant aquell tango que comensa:

La Habana se va a perder...

y acaba.... Déu sab de quina manera

A S. M. MULEY-HASSAN

Una mica de sanch freda.

Que bé la necessitará per aguantarse 'l riure quan veji entrar a casa seva, a don Arseni ab lo llorón caygut y la espasa pacíficament envaynada.

A DON CARLOS

Unas ulleras verdas... pero baratas.

Aquestas ulleras li servirán pera mirarse l' Espanya y poguer dir qu' es verda.

Aixís ningú s' estranyará de que no la pugui haver.

AL SENYOR ROMERO ROBLEDÓ

Una barra nova.

La que fins ara ha vingut usant está ja molt gastada y comensa a no fernes cap efecte.

AL SENYOR NOCEDAL

Un trampolí.

Es lo trasto que 's necessita per fer sense perill un salt mortal, verbi gracia, desde l' integrisme a las institucions vigents.

A BARCELONA

Una cadira.

Al menos, mentres espera que 'l nou Ajuntament fassi alguna cosa bona, podrà seure.

Y com sembra que n' hi ha per molt rato....

AL POBLE ESPANYOL

Las contribucions establertas, las que ara acaban d' establirse... y las que aviat s' establiran.

A DON EMILIO

¡Qui sab!

Veritat que tindria remoltíssima gracia que després de lo que ha fet per ells no li portessin res?

F.

MEDITACIONS

D' UN SOLDAT MORT EN LO CAMP DE MELILLA

Vet' aquí que la gran guerra que 'ns havian anunciat poch avans de comensarse resulta que s' ha acabat.

Me sembra que per fe un viatge ab aquestas condicions

no's necessitan alforjas,
ni rémingtons, ni canons.
Diu que 'ls riffenyos reculan,
diu qu' en Maymón està pres;
per lo tant lo de Melilla
ja està llest; no ha passat res.
¡Res!... ¿Y 'l desgraciat Margallo?
¿Y 'ls ferits a tras-cantó?
¿Y 'ls estragos que 'ns causaren?
¿Y 'ls morts, com un servidó?

—Ja ha terminat lo conflicte—
diu que don Arseni diu.
¡Home... jo també ho diria,
si ara com ara fós viu!
Pero això de que un se trobi
reposant en lo fossar
y hagi de senti aquests quents,
jo no m' ho puch acabar.

Quan varem entrà en campanya,
vam ferho ab la condició
de rentar tots los ultratjes
fets al nostre pabelló.

—Si moriu—ens deya 'l jefe,
vostra pàtria us venjarà...—
Y ara qu' es hora de ferho,
l' exèrcit plega y se'n va.

La bandera de la pàtria
crech que queda al cap y al fi
de la mateixa manera
que 'l dia que vam veni.

¿Llavors estava tacada?
Pues ara també ho està.
¿No ho estava? Pues ¿com diable
ens varen entabaná?

¿Per qué hi vam veni a Melilla?
¿per fer riure un xich al mon
y veure com quatre askaris
portan pres a n' en Maymón?

Si es així, un milió de gracias:
per més que ara ja hi fet tart,
trobo que aquest espectacle
m' ha surtit un xiquet car.

La guerra, ja ho sé, es la guerra:
quan toca 'l torn, s' ha de fé
lo que la pàtria ens demana
y dar la sanch, si convé.

Pero ¿darla per un lio
tan gros com lo que aquí hem vist!...
¡Morir sense fi ni objecte!
Caballers, això es molt trist...

Jo que m' creya torná a Espanya
cubert de llorers marciais,
¡trobar-me en terra de moros
jayent y cubert de cals!...

Sento tot lo que aquí diuen
y, ho confesso en bona fé,
per més que penso y barrino,
no acabo d' entendre re.

Vé l' invicte don Arseni
ab un remat de soldats;
s' aixeean per totas bandes
reductos fortificats.

Se trassa un plan de campanya,
se gasta un munt de dinés...
y a lo millor de la cosa,
prou: ja no passa res més.

¿Hem lograt lo que voliam?
¿gens han donat la rahó?
¿castigarán als riffenyos?
¿pagará l' emperadó?

No ho sé. L' únich que a mi m' consta,
ab tota seguretat...
es que un dia van matarme
y que ara estich enterrat.

C. GUMÀ.

(VALENCIÀ)

La sabateta al balcó
aquesta nit vull posar
pera veure lo que 'ls Reys
lo que 'ls Reys me portarán.
VÍCTOR BALAGUER.

La gent de bon humor, desitjosa de divertir-se, se
tira al carrer y darrere d' alguns jovens, que pro-
vists d' hajes de vent, se preparen a esperar als ma-

gos, s' envà cap al carrer de Sant Vicent, per el que,
seguint una antiga costum, solen éstos entrar tots los
anys en la bonica ciutat de las flors.

—A los reyes,
jiques y vellés,
y casades,
y doncelles,

canten desganyitantse alguns jiquets desvergonyits
hasta acabar per complet la popular cansó, que no
copie sancera, per lo final lliure que té.

De pronte la gent s' arremolina, l' alborot creix, y
corrent com una exhalació de boca en boca, s' ou cri-
dar per totes parts:

—¡Ja están ahí!... ¡Ja están ahí!

Aixina es. Carrer de Sant Vicent amunt, a caball
en tres burros, caminen els esperats reys entre 'ls jiu-
lits dels homens, les carcallades de les dones y el re-
bombori dels jiquets que, ab los tambors y matraques,
armen un algarabía de mil dimonis. Els trajes dels
magos no poden ser més ridículs: porten foguers al
cap en lloch de corones y trosos d' estora vella a la
espalda a manera de mantos reals. Al vórellos vestits
d' eixe modo y ab les cares plenes de mascare, no es
estrany que 'l poble 'ls prenga per lo que 'n realitat
son: per uns carboners.

—Aixó son els reys?—li diu un jiquet a son pare.
—¡Vaja un jasco que m' han donat! Jo 'm pensava
qu' eren atra cosa y son uns homens com els demés.

No estava certament desprovista de filosofia la ob-
servació del monyicot. Perque 'ls reys, de veres ú de
jances, son homens y tenen com a tals les mateixes
virtuts y pasions qu' estos.

Asó es una peregrullá, es cert; pero no está demés
el recordarla.

Dende que les idees democrátiques se jeneralisaren
y el seu esperit s' encarná en nostres lleys, hi ha
molts de subjectes que, pera la governació dels Es-
tats, no creuen convenient la forma monárquica.

Per aixó el que haja alguns republicans que no ad-
mitixen atres reys que 'ls de la baralla.

El famós maestro Juan, un propagandiste popular
de la forma federativa, deixantse dur d' una intransi-
gencia de mal gust, ni encara estos admiria.

Era nostre home molt aficionat a jugar al burro,
pero dende que 'n lo Centre Republicà li va ouhir a
Castelar enaltir les excelencies de la república fede-
ral, no volgué may pendre una baralla.

—No vulch jugar a les cartes—solla dir cómica-
ment—perque tinch la seguritat de que com entre 'n
lo rey me farán burro.

Digrecions apart, lo cert es que la festa dels reys es
per excelencia la de la primera edat. Els jiquets s'
adormen felisos en braços de ses mares, no sense ha-
ver posat avans la sabateta al balcó pera vore lo que

'ls reys els deixarán, y ensomiant els venhen dirigits
per una brillant estrella, encaminarse a Belém ahont
acava de naixer el Jesueta en un rústich pesebre.

No está mal que 'ls jiquets—¡criatures al fi!—en-
somien en los reys y posen les sabatetes al balcó; lo
estrany es que les posen també alguns homes bar-
buts.

Balaguer les posá una volta y li varen deixar els
reys una cartera de ministre.

Pero aixó fou un cas escepcional.

Y sino que hu diga un possibilliste amich de don
Emilio.

L' any pasat va posar al balcó les sabates y al al-
tre dia se trová una carabasa.

Si enguany insistix en posarles, ja 'séjjo lo que al
pobre home se li espera:

¡Un mico!

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

A coincidit ab las satisfaccions
que 'ns han donat las kábilas rif-
fenyas, l' assassinat del doctor
espanyol Sr. Alcázar, perpetrat
pels moros de Larache.

Aixó es lo que aném guanyant
ab las nostras eternas compla-
cencias.

Los moros matantnos y 'ls go-
bernants espanyols posantnos en
ridicul.

Jo no dupto que 'ls moros de Larache, al assesi-
nar al metje espanyol devian dir:

—Vajin aquestas punyaladas a compte de la indem-
nisació que reclama Espanya.

L' acte de pendre possessió l' Ajuntament de Mála-
ga vá acabar com lo rosari de l' aurora.

Al practicar-se l' elecció de tinents d' alcalde sem-
bla que 's feyan jochs de mans, com si 's tractés de
unas eleccions qualsevols, y va haverhi crits, protes-
tas, cops de bastó, cadiras en l' ayre y fins van sor-
tir a reluhir alguns revólvers.

¡Vaya uns malaguenyos més intemperants!... Ba-
rallarse avants de seure's a taula ¡veritat qu' es molt
lleig?

Los possibilistas que segueixen al Abarzuza están
molt cremats perque 'l govern en molts punts d' Es-
panya s' ha negat a complaure'ls, nombrant arcaides
als candidats que patrocinavan.

Jo casi m' alegro de lo que 'ls passa.

¿No tenian las dents tan afiladas? ¡Donchs que ro-
seguin l' os!

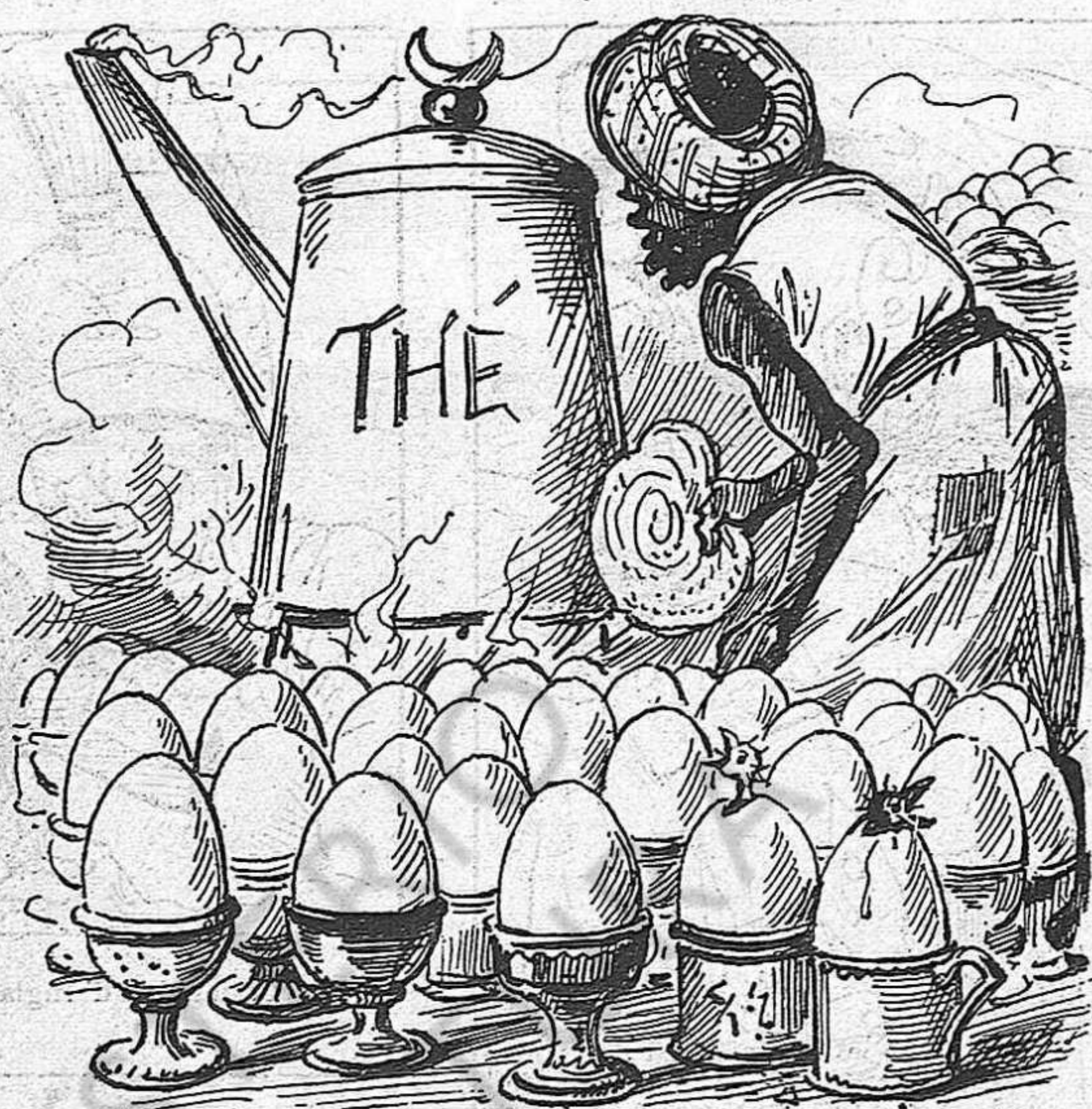
«Ja ho deyam—exclama La Publicidad—que 'ls
elements coalicionistas eran incapassos de realisar la
coalició, incapassos de conservarla, incapassos com-
pletament de fer res profitós pera el porvenir de la
democracia y de la República.»

Pero Sra. Publicidad: ¿Y 'l Sr. Castelar aconsellant
als seus amichs que se'n vajan ab los monárquichs,

LA PAU DEL MORO Y L' EMBAIXADA (per M. MOLINÉ)

Preparatius del embaixador

Preparatius per rebre l' embaixada

primer lloch lo càstich dels promovedors del conflicte. Maymon Mohatar està ja en mans del emperador, y no li arrendo la ganancia. Lo menos que li pot succehir es que 's quedi sense cap.

—Y després ¿qué més demanarà?

—La demarcació definitiva dels límits. Convé sapiguer d' una vegada ahont es a casa nostra y ahont comensa la del veí. Quan la frontera estigui trassada, hi posaré una tanca de fil-ferro perque 'ls moros no puguin alegar ignorancia.

—¿Vol dir qu' en lloch d' alegar ignorancia no alegaran que 'l fil-ferro 'ls convé y se l' emportaran?

—No tingui cuydado: ja hi haurá centinellas a cada vinticinch passos.

—¿Qué més demanarà, general?

—Autorisació àmplia per fer dintre del nostre camp tot lo que 'ns dongui la gana: forts, carreteras, plantacions, obras al port, empedrats als carrers de la ciutat, milloras al interior de las casas...

—¿Qué més?

—¿Cóm? ¿Encara vol que 'ls demaném més cosas, pobra gent?

—¿Y la indemnissació?

—¡Ah! Es veritat: aquest punt l' hem de discutir ab una mica més de calma. Las qüestions de diners son molt delicadas, y pot succehir molt bé que Muley-Hassan ens vulgui donar quartos, pero no 'n tingui.

—O al contrari, que 'n tingui y no 'ns en vulgui donar.

—Ja ho veurém. Sobre aixó es impossible adelantár judicis.

—De manera que vosté se 'n va...

—Tan aviat com pugui. Com que 's tracta d' una embaixada de gran gala, m' haig d' endur tota la roba bona y 'l casco nou.

Sé que allà 'm rebrán ab tots los esplendors de la pompa musulmana, y vull que 'ls moros vejín que en quant a uniformes lluhents y plens de quincalleria, la nostra es una de las primaras nacions del mon...

II

VISTA DESDE MARRUECOS

L' Emperador y 'l seu primer ministre:

—¿Está tot a punt, Garnit?

—Sí, magestat: l' embaixador espanyol pot venir sempre que vulgui.

—¿En quin sentit está aquessa gent?

—Inmillorable: los cristians son per lo que 's veu una colla de babaus. Tant que volían fer, tant volían dir y ara sembla que han arriat velas y están disposats a consolar-se ab qualsevol friolera.

—¿T' han enviat ja la llista de las sévas pretensions?

—Sí; no es molt llarga.

—¿Qué volen?

—Demanan en primer lloch que 's castigui a Maymon-Mohatar.

—¿Aquell riffenyo tan rich? Imposible.

—¡Fugiu! Agafaré qualsevol moro venturer, li tallaré lo cap y l' enviaré als cristians dihentlos que 's lo de 'n Maymon.

—Está bé. ¿Qué més volen?

—Senyalar definitivament los límits de Melilla.

—Bueno; que 'ls senyalin ab una ratlla de guix, que la pluja 's cuydará d' esborrarla.

—¡Cá!... Que 'ls senyalin ab lo que vulguin; encare que sigui

ab una paret de pedra. ¡Aquell terreny ray que no es nostre!...

—Tens rahó... No sent nostre, que 's quedin lo que 'ls sembli. ¿Demanan alguna cosa més encare?

—Sí: volen que 'ls reconeixém lo dret de fer en lo seu camp tot lo que 'ls acomodi.

—¿A dintre de casa seva?... Sí, sí: signém generosos; deixémlos fer tot. ¿Qué més demanan?

—Una indemnissació.

—¡Hola! ¿quartos? Aixó ja es més serio.

—No us amohinéu. Esperém a veure quina cantitat voldrán.

—¡Oh! Pero de lo que demanin, no més n' hem de prometre la mitat.

—Cabament: com a prometre, penso allargarme fins a la mitat; com a donar, tinch intenció de no donarlos res.

—Pero si ells insisteixen... Mira, Garnit, que 'ls cristians son molt interessats...

—Si tant m' apuran, un cop fixada la indemnissació, exigiré que me l' acceptin a plassos...

—Ab aixó s' hi avindrán: en l' altra guerra ja vam ferho.

—Bueno. Donchs los pagarém en xavos.

—Y 'l plassos ¿de quant serán?

—De dos pessetas y mitja senmanals.

—¿Com las máquinas de cusir?

—¡Justa!

FANTASTICH.

Los presoners riffenyos enviats a Tanger (Apunte del natural de nostre corresponsal J. Blanco Coris)

MAIMON MOHATAR

Apunte directe fets a bordo del
"Plata de Tuzen"

[Blanco Coris]

Meddun el Mach

A bord del Tuzen

[Blanco Coris]

Un home públich de molta perspicacia, presúm que la qüestió de Africa acabarà sent sotmesa al arbitratge de Inglaterra.

Podria molt bé ser: hem caygut tant al fondo que ja tot es possible.

En aquest cas, ja veurán com se reproduheix lo quento de la nou. ¿No 'l saben? Vaig a contarlo.

—Senyor jutje—varen dir—resolgui la qüestió: Lo meu amic va veure aquesta nou, y al dir ell que la veyá jo vaig cullirla. ¿Qui se la menja?

Lo jutje ab un trempa-plomas va trencarla ab cuydado, trayentla sancera de la closca, y va dir:

—Una esclafolla pel que la vá veure: l' altra esclafolla pel que va cullirla. ¿Estéu contents?

—¿Pero y la nou?—digueren a una 'ls dos litigants.

Y el jutje respongué:

—Lo qu' es la nou me la quedo jo, en pago de las costas del judici.

Ja veurán vostés com Inglaterra será molt capás de quedarse la nou y de cruspirla.

L' ÚLTIM INCIDENT DE MELILLA (De nostre corresponçal J. Blanco Coris)

Fuga dels que robaven los taulons, als primers disparos de l'artilleria espanyola

¡No 'n té pocas de tragaderas la minyona!

Maymón Mojatar, al ser traslladat desde Melilla a Málaga, diu que 's va marejar molt. Serveixi aquesta molestia de compensació a lo moltíssim que 'ls moros han marejat a Espanya.

Las plujas han desfet los traballs de fortificació de Sidi-Aguariaix, fetas ab fanch, en lloch de morter. Y á pesar de tot, l' héroe de Sagunto, recordantse de las missas de campanya, podrá dir:
—Jo allí vaig anarhi á fer obra de frare.

Los revolucionaris del Brasil han publicat un manifest que tendeix al restabliment del régimen imperial en aquell país.
Firma 'l manifest l' almirant Gama.
¿Gama ó Gana?

Quan l' héroe de Sagunto vá anar á Frajana, Muley Araaf vá tributarli honors regis, manant tocar un timbal y una corneta.
Si fossem mussulmans diriam:

—Tot ha de ser bufo en la qüestió de Melilla. ¡Estava escrit!

Los cabos de kábilas que s' han presentat al héroe de Sagunto puján á 24, entre 'ls quals hi figura 'l desorellat Amadi.

En tot lo Riff, per lo vist no n' ha més que 24. En cambi, nosaltres, sols á Melilla hi teníam una trentena de generals ab lo seu corresponent llorón. Nosaltres, en tot som més rumbosos.

Dels dos metjes que assisteixen á D. Práxedes, l' un diu que vá molt bé y l' altre que no pot anar. Ja ho veuen: tractantse de fusionistas, fins entre 'ls metjes que cuydan á un malalt, té de haverhi divergencias.

¡Bravo per D. Emilio!
La premsa de Madrid dona compte dels seus ápatz suculents, dels seus convits, dels seus afanyos en pró de que figurin á la seva tanla plats exclusivament espanyols.

Los que 's figuraven que s' havia retirat de la política pera posarse á escriure la *Historia d' Espanya*,

s' haurán de contentar tal vegada ab un simple *Manual de cuyna*.

En Castelar va olvidar-se de la restauració de la República espanyola, per consagrar-se exclusivament á la restauració de la cuyna nacional.

¡Qui sab, després de tot, si la causa verdadera de la seva incomprendible retirada, obeheix sols á aquell antich refrán que diu aixís: «Por la boca muere el pez.»

¡Gran victoria!
Maymón Mojatar ha sigut prè y 'n l' han entregat pero ab la condició precisa de que nosaltres lo traslladariam á Tànger pagantli 'l viatge.

Aquesta es la gran satisfacció que 'ns tenian reservada 'ls moros de Melilla.

¡Senyors meus ¡vaya una lata!
A Tànger ¿qué li farán?
No res: lo fusellarán....
ab balas de xacolata.

Las tropas de Melilla, al tornar Espanya, á falta dels llors de la victoria podrán adornar lo seu asperit ab l' escapulari, regalo de la Reyna Regent.

¡Malaguanyat gasto 'l del escapulari!

Los escapularis son completament inútils allà ahont hi ha l' héroe de Sagunto.

Fins aquí no s' ha inventat cap mes *detente bala* que puga competir ab ell.

A Valencia un ensotanat ha obtingut la llicenciatura de Teologia desarrollant la següent tesis:

«Los demonis no tan sols tentan als homes, sino que Deu pot permétrels l' obsessió y possessió del cos humá.»

No seria mal que algún tonsurat tractés de averiguar si algunas vegadas los demonis que s' apoderan del cos dels homes y més encare dels de las donas, portan sotana y barret de teula.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT
EN LO PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—Ca-pó.
- 2.ª ANAGRAMA.—Maca-Cama.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Las joyas de la Roser.

4.ª ROMBO.—

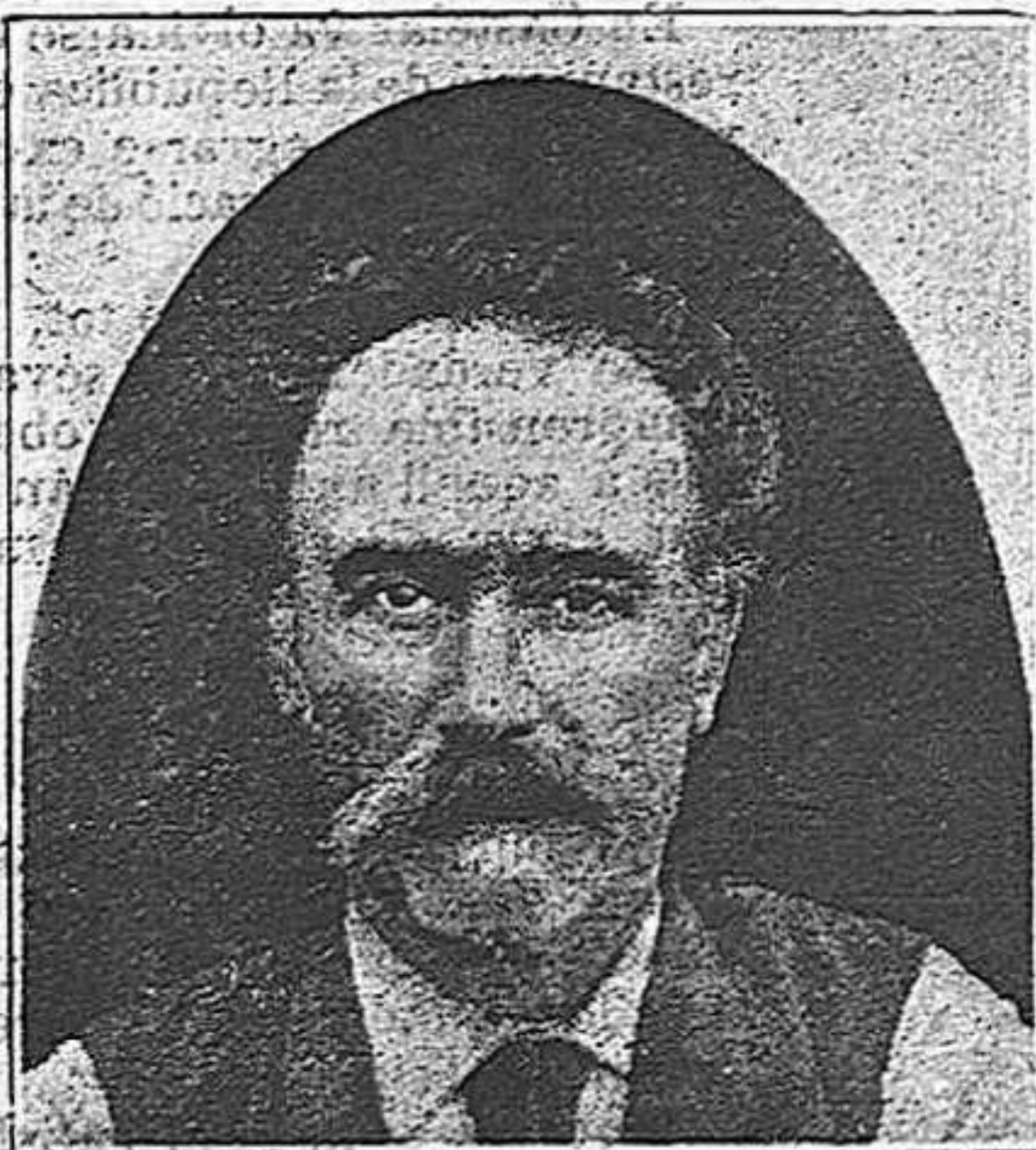
C
P I T
P I C O T
C I C E R O N
T O R O S
T O S
N

5.^a GEROGLÍFICH.—Per bestias los ases.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans M. Bilbilis Pata, Pau Xirinachs, Un Processat, J. Campanya (Pepet dels Ous), Salabruchs, P. M. M., Un Carquinyoli y J. Ol...
—Lo qu' envian aquesta semana no fa per casa.
Ciudadans S. Nas F., V. Roig V., Pau Trucas, Noy de Sans, Rey Xich, Un Vilafranchi, P. J. T., Rey Nano y Li. Cap y Pota.—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.
Ciudadans P. A. (Riudecols): No hem arribat á entendre la carta, per sas faltas garrafals de ortografía y per ser la tinta massa clara.—J. Alamaliv: Està molt bé.—Xavier Alemany: Lo mateix li dihem respecte al seu article, encare que no hi estiguem del tot conformes.—V. Otero: Al dirli que 'l publicariam no era la nostra intenció precisar lo número en que veuria la llum, cosa que no podem fer, ja que tot depén de la combinació dels originals.—Lluís Salvador: La poesia vá bé.—Cantor de Catalunya: Aprofitarem la cansoneta y alguns cantars.—Tres Sitjants: La carta no té prou interès per veure la llum pública.—Jumera: Insertarem lo que 'ns envia.—A. Ramiz: No podem aprofitar més que l' acudit.—J. Vinyas Pons: Los versos van bé: l' epigrama no tant.—P. P. T.: Veu pintat per la CAMPANA y aquí la publicuem.—P. Giró y B. de V.: No 'ns agrada prou.

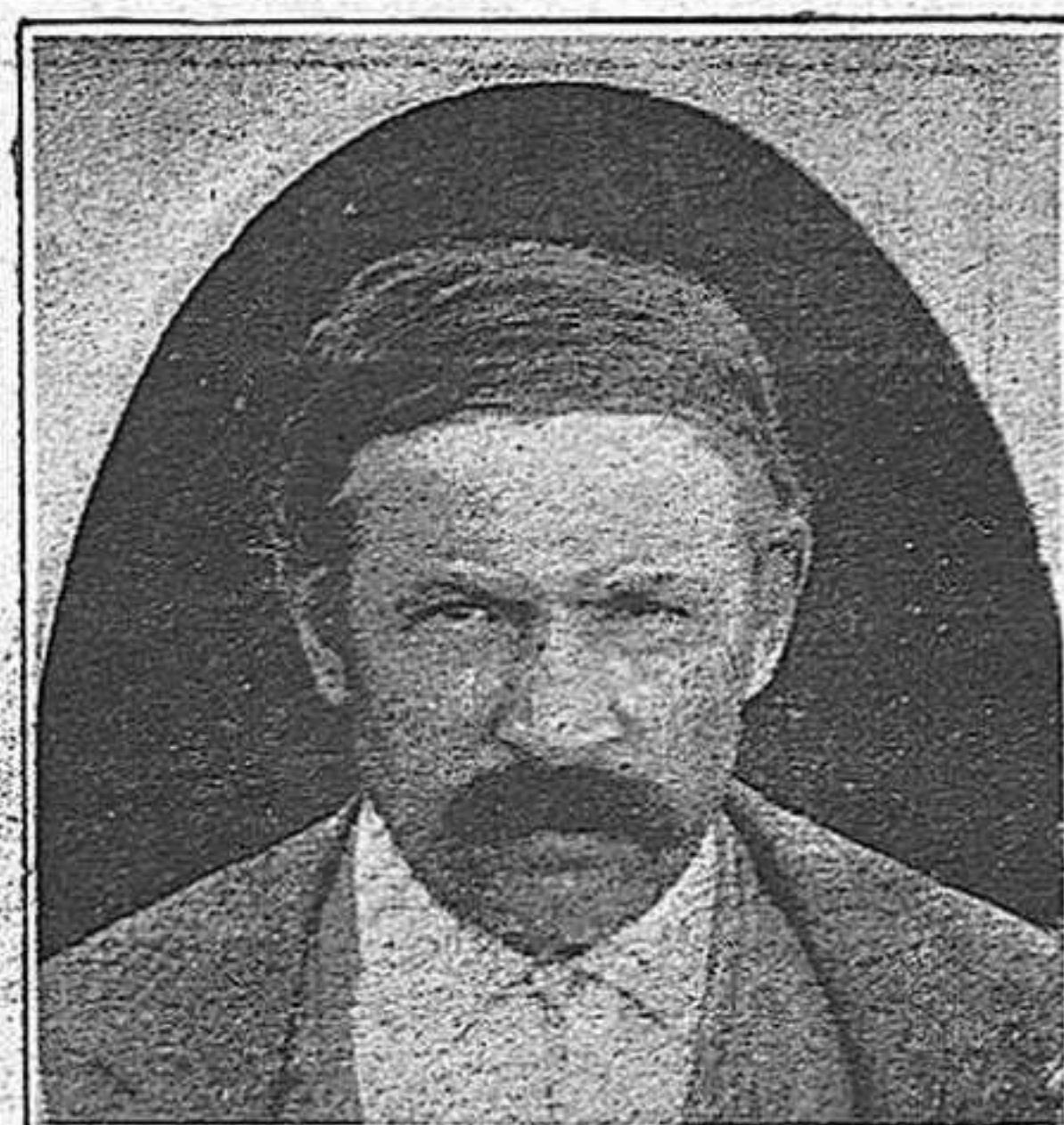
ANARQUISTAS Y DINAMITERS — RETRATOS AUTÉNTICOS

Joan Aragó

Ramón Fontanals

Albert Saldani

L' ATENTAT DEL LICEO

DESCUBRIMENTS IMPORTANTS

Sha adelantat moltíssim en l'averiguació de la conspiració anarquista que produí l'atentat de la Gran Via i l'atentat del Liceo. Si quan la causa de n' Pallás no s'hagués procedit ab tanta precipitació, tal vegada, llavors s'hauria posat tot en clar, estalviat a Barcelona un dia de dol, de horror y de vergonya.

Entre 'ls cent vintiquatre presos que son actualment objecte de l'acció de las autoritats, n'hi ha hagut alguns que han acabat per fer importantíssimes revelacions.

Als noms que citavam la setmana passada ó sigan Codina (Joseph y no Bartoméu, fill de la provincia de Girona y no de Bellmunt, com digué algun periódich), Mariano Cerezuolo, aragonés, Joseph Bernart, enquadernador, l'italià Rinaldi (que ara ja torna a nomenarse aixís y no Ruggiero), y l'italià Saldani, l'qual continua protestant de la seva ignorancia, s'hi ha de afegir lo de Jaume Sogas, obrer embalador, que, segons sembla, tingué amagat a casa seva al autor verdader del disparo de la Bomba del Liceo poch després de ocoregut lo fet.

Sogas signé detingut un de aquests últims dies, y feu, a lo que se suposa, gravíssimes revelacions, respecte a la forma en que 'ls anarquistas celebravan las sevas reunions y respecte als compromisos qu'en ellas adquirian.

S'hi ha de afegir també l'italià Fruitós, teixidor mecànic de Sabadell, que, segons sembla, declará que havia possehit unas bombas semblants a las que van ser disparadas a la Gran Via y al Liceo, construhidas per en Codina. A conseqüencia de aquesta revelació, la guardia civil practicá un reconeixement en un siti solitari dels alrededores de Sabadell y lográ descubrir las quatre bombas que l'italià Fruitós havia amagat allí, y que li havian sigut confiadas pels anarquistas Codina y Bernich.

S'hi ha de afegir, finalment, al italià Vacherini, pres també últimament en una casa de Sant Gervasi de Cassolas, ahont, entre altres documents, li signé trobada escrita de son puny y lletra la frase qu'en Pallás pronunciá camí del patíbul: «La venganza será terrible».

Se creu que l'italià Vacherini signé l'organizador del grupo anarquich titulat *Benvenuto Salud*, del qual formavan part los presunts autors y cómplices dels atentats de la Gran Via y del Liceo.

Vacherini es sabater de ofici, natural de Liorna, solter y conta 30 anys d'edat. Si realment resulta organizador del grupo indicat, la seva participació en los fets que s'persegueixen seria de las més importants.

Lo referit grupo constava de uns vinticinch individuos tots ells de id'as exaltadíssimas, entre 'ls quals s'hi contavan lo difunt Pallás, Codina, Cerezuolo y alguns altres companys, molts d'ells detinguts en aquests moments. Sembla que solian reunir-se en una cervceria ó cafeti del carrer de la Diputació, estant també l'dueny del establiment en poder de las autoritats.

Se diu finalment que tant Vacherini com Navarro, un altre anarquista detingut també, no han negat la seva assistencia a las reunions celebradas pera preparar los atentats de la Gran Via y del Teatro del Liceo.

A conseqüencia de haver sigut posats en comunicació alguns dels presos, dos ó tres periodistas se dirigiren l'altre dia al edifici del carrer de Amalia, y lograven canviar ab ells rápidas paraulas.

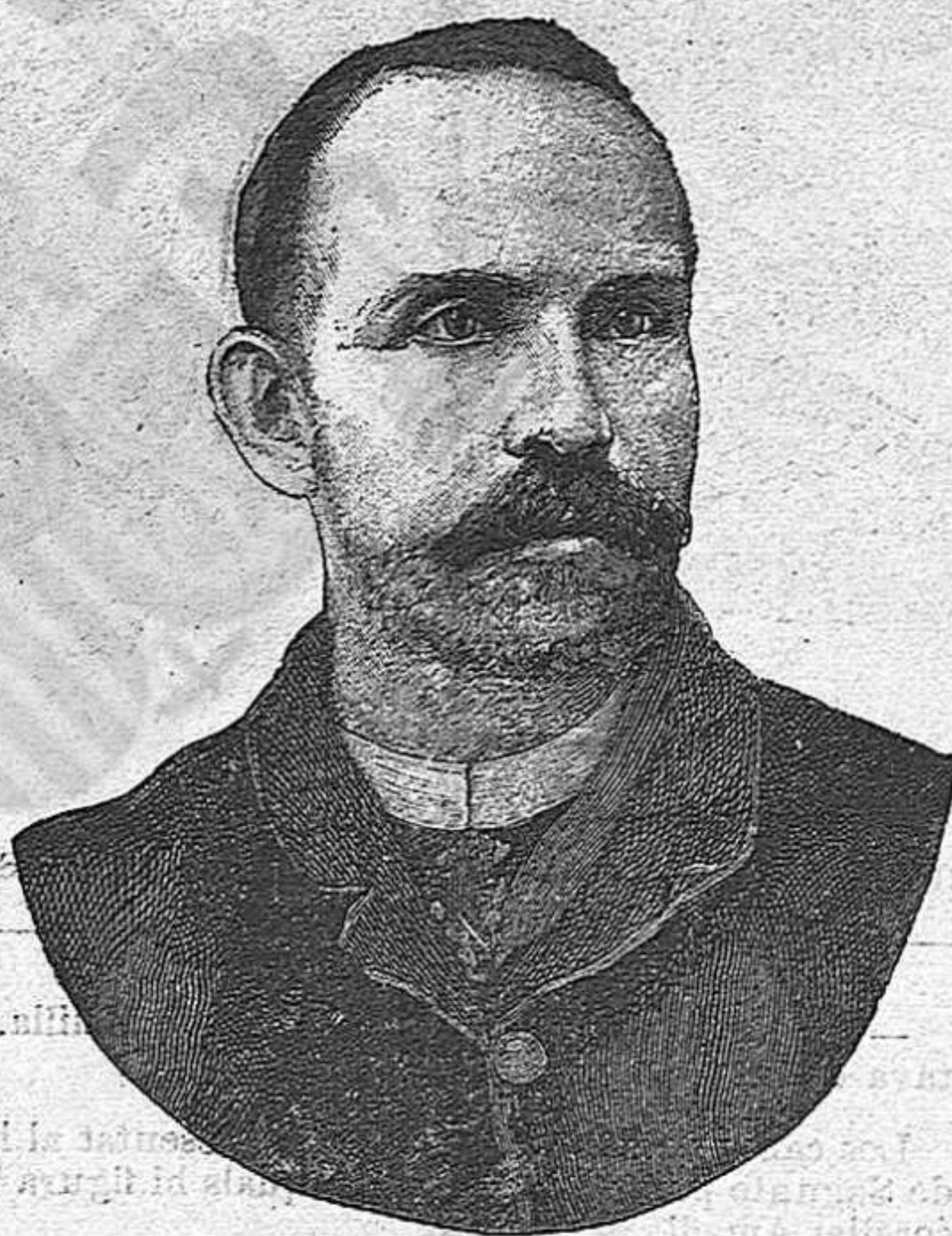
Entre 'ls que pogueren veure s'hi contan Joseph Codina y Juncá, Mariano Cerezuolo, Joseph Bernart, Jaume Sogas y Rinaldi.

Codina estava molt animat y comunicatiu. Digué que havia construhit varias bombas Orsini, destinantne dos al general Martínez Campos. Manifestá qu'ell mateix havia de dispararlas, portantlas amagadas dintre de la faixa, l'ida de la parada del Passeig de Sant Joan: qu'espera que l'general sortís per cometre l'atentat; pero que un guardia-civil de caballeria l'crijá demanantli que li posés bé l'espuela, per lo qual se cregué descubert. Mes tart se dirigí al encreuament de la Gran Via y del carrer de Claris, resolt a realisar lo seu propòsit; pero l'Estatmajor general estava rodejat de molta gent del poble, entre la qual s'hi contava un gran número de treballadors, y Codina desistí de disparar las bombas, temerós de fer mal a tanta gent.

—Pero no soch cobart—deya—y la proba de que no n'soch

J. Nachez

L'anarquista Vaillant, autor del atentat de París

es que l'12 d'octubre del any 92, a las vuit del vespre vaig introduhirme sol, enterament sol, a la casa del jutje municipal de Sant Feliu de Guixols, colcant un paquet de set cartutxos de dinamita, calanhi foch ab un cigarro puro que fumava, y fuint de allí a veure l'efecte que produhia l'explosió.

Confessats aquests fets ab una sanch freda incompreensible, negá la seva participació en l'atentat del Liceo.

Bernart, acusat de haver possehit los motllos de fusta que serviren per la fundició de las bombas, digué als periodistas que fins cinch dias després de ocoregut lo fet del Liceo, no havia tingut coneixement de qui era l'autor del fet, haventli sigut presentat. Declará que dit subjecte s' deya Santiago Salvador Franch.

També Jaume Sogas revelá als periodistas que l'autor del

atentat a qui havia amparat a casa seva, tenintlo amagat alguns dias, no era altre que n' Santiago Salvador Franch.

Rinaldi, confessant las sevas ideas anarquistas, manifestá que may havia tingut relacions de cap mena ab los grupos de Barcelona.

Y en quant al aragonés Cerezuolo escoltava somrient la xerrameca dels seus companys de cantiveri, y per la seva part se mostrava sumament reservat, eludint las interrogacions dels periodistas.

Fins aquí teniam que tots aquests subjectes coneixian lo fet y havian tingut en ell una participació més ó menos eficaç y directa; pero cap dels interrogats apareixia com l'autor material del disparo que tan grans estragos produhi.

La circumstancia de citar al Santiago Salvador feya creure a molta gent que aquest nom era imaginari, inventat únicament ab lo propòsit de despistar a la policia.

No sigué aixís. Santiago Salvador té existencia real, y tant la té, que l'12 de 2 va caure en poder de la policia, en una casa de Zaragoza.

Feya cosa de 20 dias que havia fugit de Barcelona, havent anat fins a Barbastro en compenya de Cerezuolo: de Barbastro s' dirigí a Alcañiz, havent anat per últim a Castelserás, provincia de Teruel, qu' es lo seu poble natal. A Castelserás se trobava desde l'1 dia 22 de Desembre amagat a casa del seu paísá Anton Alfaro Inés. Allí cambiá de roba. Dos dias després per camins extraviats se dirigí a Hija, prop de qual població trobá a un paísá seu, nomenat Manuel Mencías Montañés, manifestantli que tractava de fugir a Fransa puig tenia noticia de que l' buscavan per agafarlo a conseqüencia de professar ideas anarquistas.

Se detingué a Zaragoza, a casa de un seu parent nomenat Julio Sancho, habitant en la plassa de Sant Ildefonso, número 20, pis tercer, y havent tingut confidencias reservadas de la seva permanencia allí, l'Sr. Larroca interessá la seva captura.

Al veure's descubert Santiago Salvador, posá má a una pistola y s' dispará un tiro; tractá també de beures una ampolla de venenc; y no per aixó lográ suicidarse, com intentava; pero si quedá ferit de alguna gravetat segons diuen. Ja en poder dels agents de l'autoritat, confessá ser ell l'autor del disparo de las bombas del Liceo declmant contra la tirania burgesa.

Salvador, te 33 anys, es d'estatura alta, de complexió flaca, ros, está mitj tísich, te 'ls ulls petits y vestia pantalón de vellut y brusa y portava boyna. Un detall que no deixa de ser significatiu: la seva familia es molt significada per sas reconegudas opinions carlistas.

Havia sigut pagés y havia vingut a Barcelona com a jornalero. Per altercats que havia tingut, permanasqué en lo correccional de Valencia desde 1 de Setembre a 21 de Octubre. Aquí a Barcelona havia fet de matutero. Estava en relacions directas ab lo grupo *Benvenuto Salud* y era conegut per la violencia del seu carácter. Se diu finalment qu' era casat, y que la seva dona resideix al Poble Nou.

A Castelserás han sigut presos los vehins Constanci Blasco y Manero qu' es qui rebia la correspondencia y 'ls periódichs de Santiago Salvador, y Anton Alfaro Inés qu' es qui l' tenia amagat a casa seva.

Los presos que fins ara han sigut declarats processats com a complicats en las explosións de Barcelona y de Vilanova y Geltrú son los 18 següents:

Rinaldi, Saldani, Mir, Aragó, Navarro, Vacherini, Miralles, y Nachez, que permaneixen en la presó de Barcelona; y Codina, Cerezuolo, Carbonell, Archs, Fontanals, Ripoll, Sogas, Sabat, Fruitós y Bernart, los quals, la matinata del dimecres signereu traslatats al Castell de Montjuich, assegurantse que serán somesos a l'acció del Consell de Guerra, dada la conexió del atentat de la Gran Via y l' del Liceo, y per ser l' explosió de Vilanova un atac a la Guardia Civil.

Tots los antecedents que portem relatats colocan la qüestió anarquista y 'ls horribles atentats de la Gran Via y del Liceo, a plena llum.

Creym ab sobrat motiu que no quedará per descubrir ni l mes infim detall de un assumpto que ab tan just motiu ha preocupat a la opinió pública.

J.

LOPEZ, editor. — Rambla del Mitj, 20.

A. Lopez Robert, impresor. — Asalto, 63. — BARCELONA